

MAL B İLDİRİM N E L K N REHBER

A- LG L MEVZUAT

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 71 inci maddesinde; kamu hizmetine girenlerin mal bildiriminde bulunmaları ve bu bildirimlerin tekrarlanma sürelerinin kanunla düzenlenece i, yasama ve yürütme organlarında görev alanların bundan istisna edilemeyece i belirtilmi tir.

Mal bildirimi, 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun "Ödevler ve Sorumluluklar" ba lıklı 2 nci bölümünün 14 üncü maddesinde; "Devlet memurları, kendileriyle, e lerine ve velayetleri altındaki çocuklarına ait ta nınır ve ta nınmaz malları, alacak ve borçları hakkında, özel kanunda yazılı hükümler uyarınca, mal bildirimi verirler." ekinde düzenlenerek, devlet memurlarının ödev ve sorumlulukları arasında sayılmı tir. Ayrıca, mal bildiriminde bulunulması yükümlülü ü, mezkur Kanunun 125/D-j fıkrasında; "belirlenen durum ve sürelerde mal bildiriminde bulunmamak," denilerek kademe ilerlemesinin durdurulması cezası verilmesini gerektiren fiil ve haller arasında sayılarak, bu yükümlülü ü yerine getirmeyenler hakkında kademe ilerlemesinin durdurulması cezası verilece i hüküm altına alınmı tir.

19/04/1990 tarihli ve 3628 Sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rü vet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanunu ile rü vet ve yolsuzluklarla mücadele için, Kanunda sayılanların mal bildiriminde bulunmaları, bildirimlerin yenilenmesi, mal edinmelerinin denetimiyle, haksız mal edinme veya gerçe e aykırı bildirimde bulunma halinde uygulanacak hükümler düzenlenmi tir.

Mezkur Kanunun uygulanmasını göstermek amacıyla da "Mal Bildiriminde Bulunulması Hakkında Yönetmelik" 15/11/1990 tarihli ve 20696 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlü e konulmu tur.

B- MAL B İLDİRİM NDE BULUNMAK ZORUNDA OLANLAR LE B İLDİRİMLER N VERİLECE MERCİLER

Mal bildiriminde bulunmak zorunda olanlar, 3628 Sayılı Kanunun 2 nci maddesinde ve ilgili Yönetmeli in 3 üncü maddesinde, mal bildirimini verilece i merciler ise mezkur Kanunun 8 inci maddesinde ayrıntılı olarak sayılmı tir. Buna göre;

a) Her türlü seçimle i ba ma gelen kamu görevlileri (muhtarlar ve ihtiyar heyeti üyeleri hariç)

- TBMM Üyeleri → Türkiye Büyük Millet Meclisi Ba kanlı ı
- Bakanlar Kurulu Üyeleri → Türkiye Büyük Millet Meclisi Ba kanlı ı
- Belediye Ba kanları → ç i ler i Bakanlı ı
- Belediye Meclis Üyeleri → İlgili Belediye Ba kanlıkları
- 1 Genel Meclis Üyeleri → İlgili Valilikler

b) **Noterler** → Adalet Bakanlığı

c) **Türk Hava Kurumu, Türk Kuru Genel Müdürlüğü ve Türkiye Kızılay Derneğinde;**

➤ Genel Yönetim Üyeleri ve Merkez → İçişleri Bakanlığı
Denetleme Kurulu Üyeleri

➤ Genel Merkez Kurullarında ve → Kurum ve Dernek Genel Başkanlığı
Genel Müdürlük Teşkilatında
Görev Alanlar

➤ İlçe Başkanları → İl Valilikleri

d) **Genel ve katma bütçeli daireler, il özel idareleri, belediyeler ve bunlara bağlı kurulu veya alt kurulu larda, kamu iktisadi teşebbüsleri (iktisadi devlet teşebbüsleri ve kamu iktisadi kuruluşları) ile bunlara bağlı müessese, bağlı ortaklık ve işletmelerde, özel kanunlarla veya özel kanunların verdiği yetkiye dayanarak kurulan ve kamu hizmeti gören kurum ve kuruluşlar ile bunların alt kuruluşlarında veya komisyonlarında;**

➤ Kamu Kurum ve Kuruluşlarında → Özlük İşleri ile İlgili Birimler
Görevli Personel (Çocuklar Hariç)

➤ Kurum, Teşebbüs, Teşebbül ve → İlgili Bakanlıklar
Kuruluşların Genel Müdürleri ile
Yönetim ve Denetim Kurulu Üyeleri

➤ Yüksek Mahkemelerin Daire Başkanı → İlgili Mahkemenin Başkanı
ve Üyeleri

e) **Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarında;**

➤ Görevli Olanlar → Kurum Başkanlığı

➤ Yönetim ve Denetim Kurulu Üyeleri → İlgili Buldukları Bakanlıklar

f) **Kamuya Yararlı Derneklerde;**

➤ Genel Yönetim Üyeleri ve Merkez → İçişleri Bakanlığı
Denetleme Kurulu Üyeleri

- ube Ba kanları → 1 Valilikleri
- g) **Siyasi Parti Genel Ba kanları** → Yargıtay Cumhuriyet Ba savcılı 1
- h) **Vakıfların dare Organlarında** → Vakıflar Genel Müdürlü ü
Görev Alanlar
- i) **Kooperatiflerin ve Birliklerinin** → Kooperatiflerin ve Birliklerin
Ba kanları, Yönetim Kurulu Denetimlerinin Yapıldı 1 Kurulu lar
Üyeleri ve Genel Müdürleri
- j) **Yeminli Mali Mü avirler** → Maliye Bakanlı 1
- k) **Gazete Sahibi Gerçek Ki iler ile** → Buldukları Yer En Büyük Mülki
Gazete Sahibi irketlerin Amirli i
Yönetim ve Denetim Kurulu
Üyeleri, Sorumlu Müdürleri,
Ba yazarları ve Fıkra Yazarları
- l) **Özel Kanunlarına Göre Mal** → Kanunlarında Öngörülen Makam veya
Bildiriminde Bulunmak Zorunda Merci
Olanlar (Konfederasyon, Sendika
ve Sendika ubesi Ba kan ve
Yöneticileri Dahil
- m) **Görevlerinden Ayrılanlar** → Bu Görevlerinde ken Bildirimlerini
Vermeleri Gereken Makam veya Merci
- n) **Mal Bildirimi Verecek Son Merciler** → Kendi Kurulu larının Özlük leri le
lgili Makam veya Merci
- o) **Di er Kurum ve Kurulu ların** → Atamaya Yetkili Makamları
Memur ve Hizmetlileri

Buradan hareketle, 657 sayılı Kanunda belirtilen istihdam türlerinden i çiler hariç olmak üzere memur, sözleşmeli personel ve geçici personel ile diğer kamu görevlilerinin özlük işleri ile ilgili birime belirlenen zamanlarda mal bildirimlerini vermeleri gerekmektedir.

C- BİLDİRİME KONU OLAN MALLAR

Mal bildiriminin konusu; 3628 sayılı Kanunun 5 inci, ilgili Yönetmeliğinin ise 8 inci maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre; mal bildiriminde bulunmak zorunda olan görevliler;

Kendilerine, eğerlerine ve velayetleri altındaki çocuklarına ait mallardan;

- Taşınmaz malları (arsa ve yapı kooperatif hisseleri dahil) **değerlerine bakılmaksızın** beyan ederler.
- Kendilerine aylık ödenenler, net aylık tutarının **be katından fazla** değer ve tutarındaki,
- Aylık ödenmeyenler ise, Genel İdare Hizmetleri sınıfında birinci derecenin birinci kademesindeki üste müdürüne ödenen net aylığının **(01/01/2015 tarihi itibarıyla Maliye Bakanlığı tarafından belirlenen tutar 3.423,26-TL)** be katından fazla değer ve tutarındaki;
  - Para ve para hükmündeki kıymetli kağıtları,
  - Hisse senedi ve tahvilleri,
  - Altın ve mücevheratı,
  - Her türlü kara, deniz ve hava taşıt araçları, traktör, biçer-döver, harman makinası ve diğer ziraat makineleri, inşaat ve diğer makineleri, hayvanlar, koleksiyon ve ev eşyaları ile diğer taşınır malları,
  - Hakları,
  - Alacakları,
  - Borçları,
  - Gelirleri,

bildirmek zorundadırlar. Bildirimlerde, malların bildirim tarihindeki değerleri esas alınır.

ÖRNEK: Aylık net maaşı 2.000- TL olan bir memur, $2.000 \times 5 = 10.000$ - TL den fazla mal elde edinmesi ya da borçlanması halinde ek mal bildiriminde ve genel beyan döneminde ise genel mal beyanında bulunmak zorundadır.

Kendilerine aylık ödeme yapılmayanlar için ise, genel idare hizmetleri sınıfında birinci derecenin birinci kademesindeki üste müdürüne ödenen her türlü zam ve tazminatlar dahil net aylık tutar 2015 yılı için 3.423,26-TL olduğundan $3.423,26 \times 5 = 17.116,30$ -TL den fazla mal elde edinmesi ya da borçlanması halinde ek mal bildiriminde ve genel beyan döneminde ise genel mal beyanında bulunmak zorundadır.

D- HEDİYE VEYA HİBE BELERİLE İLK NİBELERİM

3628 sayılı Kanunun 3 üncü maddesi uyarınca mal bildiriminde bulunmak zorunda olan kamu görevlileri, milletlerarası protokol, mücemele veya nezaket kaideleri uyarınca veya diğer herhangi bir sebeple, yabancı devletlerden, milletlerarası kuruluşlardan, sair milletlerarası hukuk tüzelki ilişkilerinden, Türk uyruğunda olmayan herhangi bir özel veya tüzelki kişi veya kuruluş tarafından; aldıkları tarihteki değerleri **on aylık net asgari ücret toplamını aştan** hediye veya hibe niteliğindeki eşyaları aldıkları tarihten itibaren bir ay içinde kendi kurumlarına teslim etmek zorundadırlar. Ancak, yabancı devlet adamları ve milletlerarası kuruluş temsilcileri tarafından verilen imzalı hatıra foto raflarının çerçeveleri bu madde hükümlerine dahil değildir.

E- MAL BİLDİRİMLERİNİN VERİLMESİ ZAMANI

3628 sayılı Kanunun 6 ncı maddesi gereğince;

- a) **Göreve İlk Girişlerde** → Göreve Başlamadan Önce Göreve Giriş için Gerekli Belgeler ile
- b) **Bakanlar Kurulu Üyeliklerine** → Atamayı Zeyen Bir Ay içinde
Atanmalarda
- c) **Seçimle Geline Görevlerde** → Seçimin Kesinleşmesi Tarihini Zeyen Bir Ay içinde
- d) **Görevin Sona Ermesi Halinde** → Ayrılma Tarihini Zeyen Bir Ay içinde
- e) **Yönetim ve Denetim Kurulu** → Göreve Başlama Tarihini Zeyen Bir Ay içinde
Üyelikleri ile Komisyon Üyeliklerine
Seçim ve Atamalarda
- f) **Mal Varlıklarında Önemli Bir** → Bir Ay içinde
Değişiklik Olduğunda

g) **Gazete Sahibi Gerçek Kişiler ile** → Faaliyete Geçme Tarihini
Gazete Sahibi Şirketlerin Yönetim zleyen Bir Ay içinde
ve Denetim Kurulu Üyeleri

h) **Gazete Sahibi Şirketlerin Sorumlu** → Bu iş veya Görevlerine Başılama
Müdürleri, Baş Yazıları ve Fıkra Tarihini zleyen Bir Ay içinde
Yazarları

bildirimlerin verilmesi zorunludur. Bu durumlarda mal bildirimini verilmedikçe atama işlemleri yapılamaz.

F- EK MAL BİLDİRİMİ

Ek mal bildirimini, ilgili Yönetmeliğin 10 uncu maddesinde düzenlenmiştir. Bu hükme göre; 3628 sayılı Kanun kapsamında sayılan görevlerde bulunanlar, kendileri, epleri ve velayeti altındaki **ergin olmayan yani onsekiz yaşını doldurmamış çocuklarının** şahsi mal varlıklarında önemli bir deşiklik oldu unda, deşiklik izleyen **bir ay içinde** yeni edindikleri mal, hak, gelir, alacak ve borçlara münhasır olmak üzere ek mal bildirimini vermek zorundadırlar.

Mal varlığındaki **“önemli deşiklik”**, ilgili Yönetmeliğin 8 inci maddesinde gösterilen **(net aylıklarının be katını aşan)** mahiyet ve miktardaki malın iktisabı ile hak, alacak veya gelir sağlanması veya borçlanması olarak ifade edilmiştir. Burada önemli olan husus; ek beyanname verilmesi için mal varlığındaki deşiklik in memurun net aylığının be katını aşması gerekliliğidir. Diğer bir deyişle, memurun aldığı net aylık ek beyanname verip verilmeyeceğini belirleyecektir. Örneğin, 2.000-TL net aylık alan bir memur 10.000-TL tutarında bir mal elde etti için ek beyanname vermek zorunda iken 5.000-TL net aylık alan bir memur 10.000-TL tutarında bir mal elde etti için ek beyanname vermek zorunda değildir.

Yönetmelik hükmünde belirtilen “mahiyet ve miktardaki malın iktisabı” ifadesinden ek mal bildirimini verilmesinde malın mahiyetinin ve miktarının birlikte aranması gerektiği anlaşılmaktadır. Bu hükümden hareketle, taınmaz veya taınır mal fark etmeksizin net aylık tutarının be katından az tutardaki mal edinimlerinin beyan zorunluluğu bulunmamaktadır. Burada dikkat edilmesi gereken husus; taınmazlar için genel beyan döneminde de erine bakılmaksızın beyan zorunluluğu varken ek mal beyanında bu zorunluluğun bulunmadığıdır.

Veraset yoluyla edinilen mallar içinde ek mal bildiriminde bulunulması gerekmektedir.

ÖRNEK: Aylık net maaşı 5.000- TL olan bir memurun 01/01/2014 tarihinde 50.000 – TL tutarında bir taşınmaz edindiği, bu taşınmazı edinmek için 10.000-TL tutarında kredi çektiği ve 40.000-TL tutarındaki arabasını satması halinde;

- 50.000-TL lik taşınmazın değeri ve 40.000-TL lik araba satış tutarı; memurun net maaşının 5 katını ($5.000 \times 5 = 25.000$ -TL) aşması için hem taşınmaz hem de araba satışı için 01/02/2014 tarihine kadar ek mal bildiriminde ve 28/02/2015 tarihine kadar da genel mal bildiriminde bulunması gerekmektedir. Ayrıca, 10.000-TL lik kredinin memurun net maaşının 5 katını ($5.000 \times 5 = 25.000$ -TL) aşmasına rağmen aynı zaman dilimi ve aynı iş için kullanıldığı dikkate alındığında buna ilişkin bildirimde bulunulması gerektiğinden bu kredi tutarının da aynı ek mal bildiriyle birleştirilerek diğer mallar ile bildirilmesi gerekmektedir.

- Aynı kişinin her ay maaşından arttırarak bitirdiği ve net maaşının 5 katını aşacak şekilde 30.000-TL tutarında bir meblağ için de ek mal bildiriminde bulunmasına gerek bulunmamaktadır. Çünkü bu meblağ ani bir artış olmadığı için kişinin mal varlığında önemli bir değişimlik sayılmamaktadır.

- Aynı kişinin veraset yoluyla edindiği taşınmaz veya herhangi bir mal, alacak, borç bulunması halinde, veraset yoluyla edinilen mallar mal varlığında önemli bir artışı ifade etmediklerinden bu mallar için de edinilen tarihten itibaren 1 ay içinde ek mal bildiriminde ve sonu (0) ve (5) ile biten izleyen genel mal beyanı döneminde de genel mal bildiriminde bulunması gerekmektedir.

G- MAL BİLDİRİMLERİN YENİLENMESİ (GENEL BEYAN)

3628 sayılı Kanunun 7 nci maddesi gereğince; Kanun kapsamında sayılan görevlerde bulunanlar, görevde buldukları süre boyunca, sonu (0) ve (5) ile biten yılların en geçubat ayı sonuna kadar **(2015 yılı için 28/02/2015 tarihine kadar)** mal bildirimini yenilemek zorundadır.

Sonu (0) ve (5) ile biten beş yılda bir yapılan bildirim tekrarına genel beyan denir. Mal bildirimleri yenilenirken, önceki genel beyanda bildirilenler ile ek beyanda bildirilenlerin tamamı tek bildirimde birleştirilerek beyan yapılır. Yeni bildirimler yetkili merci tarafından daha önceki bildirimler ile karşılaştırılır.

ÖRNEK: Önceki genel mal beyanında 50.000-TL değerinde bir taşınmaz, 100.000-TL değerinde bir arsa, ek bildirimde ise toplam 35.000- TL tutarında nakit para beyanında bulunan kişi, 2015 yılı genel mal beyanında 50.000-TL değerinde bir taşınmaz, 100.000-TL değerinde bir arsa ile 35.000- TL tutarında nakit parayı 28/02/2015 tarihine kadar tek beyanda bildirmek zorundadır.

H- E LER N MAL B LD R M

E lerin her ikisinin de mal bildiriminde bulunması gereken ki iler olmaları halinde, her e ayrı ayrı mal bildiriminde bulunur. Bildirimlerde; e leri ile velayeti altındaki ergin olmayan yani onsekiz ya ını doldurmamayan çocuklarının ta ınmaz malları ile net aylık tutarının be katını geçen ta ınır mallar, hak, gelir, alacak ve borçlarını bildirirler. Memurla birlikte ya ayan ve velayet hakkı sona eren çocukların mal varlıklarının bildirilmesine gerek yoktur.

- B R DEN FAZLA MAL B LD R M

Asli görevlerinin yanında ikinci bir görevi yürütenler (yönetim kurulu veya danışma kurulu üyeli i gibi) ya da vekâleten veya tedviren görev yürütenler, sadece asli görevlerinden dolayı bir tek mal bildiriminde bulunurlar. Ancak, mal bildiriminde bulunulan merci, di er kuruma da bilgi vermekle yükümlüdür.

J- GÖREV DE KL DURUMUNDA MAL B LD R M

3628 sayılı Kanunda ve ilgili Yönetmelikte kamu görevlilerinin, görevlerinin veya kurumlarının de i mesi (kurum içinden veya kurum dı ndan üst göreve atanma veya naklen atanma gibi hallerde) hallerinde mal bildiriminde bulunacaklarına dair herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır.

İlgili Yönetmeli in 9 uncu maddesinde mal bildiriminin verilmesi gereken zamanlar düzenlenmi olmakla birlikte, söz konusu maddede üst görevlere atanma veya naklen atanma hallerinde bildirim verilmesi gerekti ine dair bir hükme yer verilmemi tir. Her ne kadar söz konusu maddenin (e) bendinde; görevi sona erenlerin ayrılma tarihini izleyen bir ay içinde mal bildiriminde bulunmalarının gerekti i belirtilmi olsa da, görev veya kurum de i ikli i hallerini “görevin sona ermesi hali” olarak de erlendirmek do ru olmayaca ndan, bu hükmün üst göreve atanma veya naklen atanma gibi hallerde uygulanmasının uygun olmayaca ı de erlendirilmektedir. Dolayısıyla, kamu görevlilerinin, görevlerinin veya kurumlarının de i mesi hallerinde mal bildiriminde bulunmalarına gerek bulunmamaktadır.

K- AYLIKSIZ Z NDE BULUNANLARIN MAL B LD R M

Aylıksız izin süresi içerisinde memurluk statüsü devam etmekte oldu undan, mal varlı nda meydana gelen önemli de i ikliklerin aylıksız izin dönü ünden itibaren bir ay içerisinde beyan edilmesi gerekmektedir.

L- SEÇİMLERE KATILMAK ÇİNDE İSTİFA EDENLERİN MAL BİLDİRİMİ

Seçimler nedeniyle görevinden istifa eden memurların, istifa nedeniyle memurluk statüsü ile ilgili kesildiğinden, ilgili Yönetmeliğin 9 uncu maddesinin (e) bendi gereğince görevinden istifa ettiği tarihten itibaren 1 ay içerisinde mal bildiriminde bulunması, yine seçimler nedeniyle istifa eden memurun seçilememesi durumunda görevine dönmesi halinde de aynı maddenin (a) bendi gereğince göreve başlayış belgeleri ile birlikte mal bildiriminde bulunması gerekmektedir.

M- BİLDİRİMLERİN GİZLİLİK VE SIKIYINTILARI

3628 sayılı Kanunun 9 uncu maddesi gereğince; mal bildirimleri, özel kanunlardaki hükümler saklı kalmak kaydıyla bildirimde bulunanın özel dosyasında saklanır. Mal bildirimlerindeki bilgiler ve kayıtlar esas alınarak içeriği hakkında yayında bulunamaz, hiçbir açıklama yapılamaz ve bilgi verilemez. Gizliliğinin istisnaları ise şunlardır:

1. Kamu Görevlileri Etik Kurulu

Kamu Görevlileri Etik Kurulu mal bildirimlerini gerektiğinde inceleme yetkisine sahiptir. Mal bildirimlerindeki bilgilerin doğruluğunun kontrolü amacıyla ilgili kişiler ve kuruluşlar ile bankalar ve özel finans kurumları talep edilen bilgileri en geç otuz gün içinde Kurula vermekle yükümlüdürler. Gizli tutulan ve saklanan mal bildirimlerinin 3628 sayılı Kanuna göre soruşturma yapılması durumunda denetim elemanlarınca veya başka yetkililerce incelenmesi olanağı da bulunmamaktadır.

2. Bilgi Verme Zorunluluğu

Özel kanunlarında aksine bir hüküm bulunsa bile ilgili gerçek veya tüzel kişiler veya kamu kurum ve kuruluşları; bu Kanuna göre takip, soruşturma ve kovuşturmaya yetkili kişiler, Maliye Bakanlığı Baş Hukuk Müavirliği ve Muhakemat Genel Müdürlüğü veya temsilcisi ve bu Kanundaki diğer mercilerce istenen bilgileri gecikmeksizin makul sürede eksiksiz vermek zorundadır. Aksine davranan kişiler hakkında bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası verilir. Bu ceza, para cezasına veya tedbirlerden birine çevrilemez ve ertelenemez.

N- CEZA HÜKÜMLERİ

3628 Sayılı Kanunun 3 üncü bölümünde; görevlilerin, mal bildirimini ile ilgili olarak düzenlenen hükümlere aykırı davranışlarının tespiti halinde uygulanacak cezai hükümlere yer verilmiştir.

Mezkur Kanunun 11 ve 12 nci maddeleri uyarınca; mal bildirimini muhtevası hakkında açıklama yapan veya bilgi verenler, üç aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bu fiilin basın yoluyla iflenmesi halinde verilecek ceza yarı oranında artırılır. Kanunen daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde gerçeğe aykırı bildirimde bulunana altı

aydan üç yıla kadar hapis cezası verilir. Bu kişiler, cezalandırıldıkları süre kadar kamu hizmetlerinden yasaklanırlar.

Mezkur Kanunun 13 üncü maddesi uyarınca; kanunun daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde haksız mal edinene üç yıldan beş yıla kadar hapis ve beş milyon liradan on milyon liraya kadar ağır para cezası verilir. Haksız edinilen malı kaçıran veya gizleyene de aynı ceza verilir. Bu kişiler, müebbeten kamu hizmetlerinden yasaklanır.

Ayrıca, 5237 Sayılı Türk Ceza Kanununun 4'ncü maddesinde (Kanunun baskınlığı) Ceza kanunlarını bilmemenin mazeret sayılmayacağı da hüküm altına alınmıştır.